

Fortsatt föräldrar – om ansvar, ekonomi och samarbete för barnets skull (SOU 2011:51)

Synpunkter från Roks, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, 2011-10-26

Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Roks, är en feministisk organisation vars uppgift det är att synliggöra och motverka mäns och killars våld mot kvinnor, tjejer och barn. Vårt mål är att bidra till en förbättring av kvinnors livsvillkor. Roks arbetar för att synliggöra sambanden mellan kön, makt och våld samt öka kunskapen och kompetensen i dessa frågor såväl inom som utom organisationen. För Roks innefattar mäns våld mot kvinnor utsatthet för fysisk och psykisk misshandel, pornografi, prostitution, sexuellt våld och trakasserier.

Roks ser att mäns våld kan drabba alla kvinnor, men också att kvinnors livsvillkor och livsrum kan variera beroende av etnicitet, social tillhörighet, ålder, sexualitet, funktionshinder och missbruk. Därför är det nödvändigt att belysa både de erfarenheter som skiljer och de som förenar kvinnor. Roks uppmärksammar att mäns våld mot kvinnor även drabbar barn som lever i våldets närhet. Vi vill därför synliggöra barnens situation och bidra till en förbättring av deras livsvillkor.

Kärnan i Roks verksamhet är stödet till lokala kvinno- och tjejjourer i deras utveckling och arbete för kvinnor, tjejer och barn som är utsatta för mäns våld.

Om de fall då det förekommit våld

Roks delar utredningens utgångspunkt att det är viktigt och riktigt att separerade/skilda föräldrar ska ta ansvar för sina barn, såväl omsorgsmässigt som ekonomiskt. Det är en viktig signal från samhället att det i första hand är föräldrar som är ansvariga för sina barn och att detta ska underlättas av regler och lagstiftning.

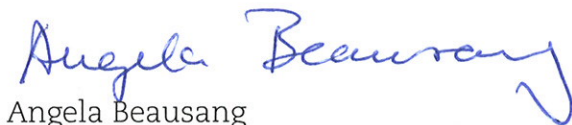
Det blir dock problematiskt i de fall då en av föräldrarna, oftast mamman, har utsatts för våld av barnens pappa. Det nämns knappt i utredningen hur socialtjänst, inklusive familjerätt, ska hantera de ärenden där det förekommit våld. I de fallen omöjliggörs många gånger en fungerande kontakt mellan föräldrarna, det kan till och med föreligga besöksförbud. Det är otydligt hur mycket och vad en förälder ska göra för att få den andra föräldern att till exempel betala underhåll. Ett stort ansvar läggs på en våldsutsatt mamma att själv kräva underhåll från den man som misshandlat henne. Det framgår inte av utredningen vad som kommer att krävas av mamman, i form av "bevis" för att hon verkligen försökt få pappan att betala underhåll alternativt av rädsla för honom inte kunnat driva på att en överenskommelse kommer till stånd. Problematiskt är också att det i alla fall inte finns en fällande dom eller ens en polisanmälan om att våld har förekommit.

Om samarbetsavtal

Som utredningen konstaterar så är samarbete i vissa situationer "vare sig möjligt eller lämpligt – framför allt inte för barnet. Detta kan vara fallet i familjer som präglas av djupa och svåra konflikter, ofta med inslag av fysiskt och psykiskt våld" (s 205). Om en av föräldrarna är utsatt för någon form av våld, hot och/eller påtryckningar finns inte förutsättningar för ett öppet och villkorslöst samarbetsamtal mellan parterna. Roks menar dock att utredningen inte är tillräckligt tydlig med hur dessa fall i praktiken ska hanteras. Vad krävs för att familjerätten ska frångå rutinförfarandet och vems uppgifter är det som gäller? Det är oerhört viktigt att enskilda handläggare/socialsekreterare förstår när det är nödvändigt att arbeta efter kvinnofridsdirektiv i första hand och vanliga familjerättsdirektiv i andra hand.

I detta ärende har styrelseledamöterna Katinka Ingves och Carina Diaz varit föredragande. Ordförande Angela Beausang har varit beslutande.

Stockholm 2011-10-26

Angela Beausang
Ordförande Roks